Биография

Йўлдош Абдуллаев

Йўлдош Абдуллаев 1926 йилда Тошкентда косиб оиласида туғилди. Ўрта мактабда ўқигач, 1940 йилда Тошкент Ўқитувчилар институтининг ўзбек тили ва адабиёти факультетида таҳсил кўра бошлади. Институтни 1942 йилда тугатгач, Тошкент областининг Калинин районидаги 14, 16-мактабларда она тили ва адабиёт ўқитувчиси бўлиб ишлади, айни пайтда Ўрта Осиё Давлат университети (ҳозирги ТошДУ)нинг филология факультетида ҳам таҳсил олди. Университетни 1946 йилда тугатиб, ўзбек тил шунослиги бўйича аспирантурага кирди.

Йўлдош Абдуллаев 1950 йилда Ўзбекистон Маориф министрлигининг Педагогика фанлари илмий-тадқиқот институтига ишга ўтди, айни вақтда ўриндошлик билан Тошкент шаҳрининг Октябрь районидаги 22-ўрта мактабда она тили ва адабиётдан дарс ҳам берди.

Йўлдош Абдуллаевниинг илмий-педагогик фаолияти ўрта мактаблар билан узвий боғланган. У мактаблар учун дастур, дарслик, методик қўлланмалар тузишда фаол иштирок этади, газета ва журнал саҳифаларида методик мақолалари билан қатнашиб туради. Унинг «Диктант турлари ва орфографик хатолар устида ишлаш», «Мактабда ягона орфография ва нутқ режими», «Биринчи синф «Ўқиш китоби» учун методик кўрсатма», «Тўртинчи синф «Ўқиш китоби» учун методик кўрсатма», «Бешинчи синфда ўзбек тилининг луғат бойлигини ўтиш ҳақида» номли китоблари бунинг ёркин далилидир. Олимнинг проф. А.К.Боровков, Зокир Маъруфов, Тўхтаназар Шермуҳамедов билан ҳамкорликда яратган «Ўзбек тили дарслиги» китоби 1957 йилдан буён бир неча бор нашр қилинган.

Биография

Йўлдош Абдуллаев 1962 йилда «Эски ўзбек мактабларида хат-савод ўргатиш» мавзусида кандидатлик диссертациясини ҳимоя қилди. Муаллифнинг мазкур иши 1960 йилда ўзбек тилида, 1966 йилда эса рус тилида («Очерки по методике обучения грамоте в узбекской школе» номи билаи) нашр қилинди. Ундан сўнг Йўлдош Абдуллаев «Ўзбек мактабларида она тили ўқитиш методикасининг ривожланиши» мавзусида илмий иш олиб бориб, уни ҳимоя қилган.

Йўлдош Абдуллаев маориф соҳасидаги, хусусан, ўзбек тилини ўқитиш ва ўқувчиларни саводхон қилиб етиштиришдаги улкан хизматлари учун 1949 йилда Халқ Маорифи аълочиси уивонига сазовор бўлган.

Асарлари:

1951

1-синф «Ўқиш китоби» учун методик кўрсатма. Ўқувпеддавнашр, Тошкент, (2-нашри 1959, 3-нашри 1963 йилда чиққан).
Диктант турлари ва орфографик хатолар устида ишлаш. Тошкент.

1952

Синтаксис ва пунктуация машқлари тўплами. (Етти йиллик ва ўрта мактабларнинг 6-—7-синфлари учун. 3.Маъруфов билан ҳамкорликда), Тошкент. (1952—1956 йилларда 5 марта нашр қилинган.)

1953

Мактабда ягона орфография ва нутқ режими. «Совет мактаби» журнали, 1-сон, Тошкент.
Мактабда ягона орфография ва нутқ режими. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги Педагогика фанлари илмий текшириш ииститути нашри, Тошкент.
4-синф «Ўқиш китоби» учун методик кўрсатма. Тошкент. (2-нашри 1959 йилда чиққан).

1954

7-синфда она тилидан баъзи темаларни ўтишдаги тажрибамиз. «Совет мактаби» журнали, 4-сон, Тошкент.
Ўзбек тилининг луғат бойлиги темасини ўтишга доир. «Совет мактаби» журнали, 9-сон, Тошкент.

1955

Она тили дарсларида грамматик разборни ўтказиш қақида. «Совет мактаби» журнали, 7-сон, Тошкент.
8. Ўзбек тилшуносларн 5—7-синф она тили программаси материалларининг соатларга тахминий тақсимоти. «Совет мактаби» журнали, 7- сон. (Бундай материал шу журналнинг 1957 йил 7-сонида ҳам берилган.)

1956

5-синфда ўзбек тилининг луғат бойлигини ўтиш ҳақида. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги Педагогика фанлари илмий текшириш институти нашри, Тошкент.

1957

5—7-синфларнинг она тили программаси ва «Ўзбек тили» дарслиги ҳақида. (Ўзбекистои ССР мактабларида ўзбек тили ва адабиётининг ўқитилишига бағишлангаи республика илмий конференцияси материаллари),

Асарлари:

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги Педагогика фанлари илмий текшириш институти нашри, Тошкент.
Ўзбек тили дарслиги. 5—6-синфлар учун. "С қисм: Фонетика, Морфология (А.Боровков, З.Маъруфов, Т.Шермуҳамедов билан ҳамкорликда), Тошкент.

1959

Туркистонда халқ маорифи. «Совет мактаби» журнали, 5- сон.
Мактаб программалари. Саккиз йиллик мактаблар учун, она тили, лойиҳа, Тошкент.

1960

Эски мактабда хат-савод ўргатиш. Тошкент.
Ҳамза Ҳакимзода—совет ўқитувчиси. «Совет мактаби» журнали, 8-сон.

1961

Диктантлар тўплами. Бошланғич мактаб ўқитувчилари учун қўлланма. (Ш.Коенов билан ҳамкорликда, 2-нашри), Тошкент. (1-нашри 1957 йилда, 3-нашри 1966 йилда чиққан).

1962

5-синфда «Сўзнинг таркиби»ни ўтиш ҳақида. «Совет мактаби» журнали, 11-сон.
5-синфда «Сўзнинг таркиби»ни ўтиш ҳақида. «Она тили ва адабиёт ўқитувчиларининг иш тажрибасидан», тўплам, Тошкент.

1963

Тажрибалар такомиллашмоқда. «Совет мактаби» журнали, 5-сон.
5—8-синфларда ўтказиладиган она тили дарсларининг структураси ҳақида. (Қаранг: Педагогика фанлари бўйича III Республика илмий назарий конференция докладларининг тезислари), Ўзбскистон ССР Маориф министрлиги Педагогика фанлари илмий текшириш институти, Тошкент.

1964

Имло луғати. (Ўрта мактаб ўқувчилари учун), Тошкент. (2-нашри 1970 йилда чиққан. Мушарраф Омилхонова ва Сайёра Зуфарова билан ҳамкорликда).
Развитие методики преподавания узбекского языка. «Ученые записки» Научно-исследовательского института педагогических наук Министерства просвещения УзССР, выпуск VII, Ташкент.

Асарлари:

1965

5—8-синфларда она тилндан ўтказиладиган дарс турлари ва дарснинг самарали бўлишини таъминлаш. «Она тили ўқитувчиларининг иш тажрибасидан», тўплам, Тошкент.

1966

Очерки по методике обучения грамоте в узбекской школе. Ташкент.

7-синфда «Гап бўлаклари билан грамматик боғланмаган сўзлар»ни ўтиш ҳақида. «Ўзбек тили ўқитиш методикаси масалалари», тўплам, Тошкент.

Copyright © 2022
All Rights Reserved.